

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Coperta: Ierom. Savatie Baștovoii

© Ierom. Savatie Baștovoii

© Editura Cathisma, pentru prezenta ediție,
București, 2021

ISBN 978-606-8272-38-2

Descrierea CIP poate fi consultată la
Biblioteca Națională a României

SAVATIE BAȘTOVOI

Lumina celuilalt

Cuvinte pentru liniștire



CATHISMA

1

Oamenii au părăsit munții, dealurile umbroase, marea și pajiștile liniștite pentru a se muta la orașe. Aici au apă care curge la o atingere de mână, răcoare prin telecomandă, căldură fără fum și lumină fără soare. O dată pe an plătesc din economiile muncite în restul anului pentru a călca nisipul mării, iarba muntelui și pentru a trage în piept aerul liber din afara orașelor. Ei denumesc această ocupație Vacanță. Corpurile lor nu strălucesc de îndemânare, ei își plătesc oameni care să-i ajute să urce pe cal, plătesc instructori care să le țină picioarele pe schiuri, își pun căști și scuturi la genunchi și coate pentru a nu le lovi de pietre. Oamenii nu mai pot merge pe creste fără a simți pericolul, se împiedică în iarbă și ajung la urgență dacă se ating de o floare necunoscută.

Corpurile celor de demult erau frumoase, mlădioase și îndemînatice pentru că munceau. Corpurile de azi sînt leneșe și cea mai mare grijă a oamenilor a ajuns propria grăsime, încheieturile slabe sau fleșcăiala timpurie a pielii. Sufletele parcă au ieșit și ele din trupuri și bîntuie prin păduri, adorm pe flori, ne cheamă înapoi în liniștea de altădată.

Omul este cea mai neînțeleasă făptură din cîte a făcut Dumnezeu pentru că își face rău singur și nu primește grija și iubirea celui ce vrea să-l ajute.

2

Cînd vine vorba de iertare, iertăm orice la celălalt, dar nu putem ierta partea în care ne regăsim cel mai mult. Observați ce nu ați putut ierta la celălalt și veți vedea că nu iertați faptele și păcatele de care voi înșivă suferiți. Singura noastră teamă e teama de noi înșine. Ne temem

de noi înșine ori de cîte ori ne întîlnim în altcineva – atunci se descoperă adevărata dimensiune a suferinței și singurătății noastre. A iubi pe aproapele ca pe tine însuși nu înseamnă să-i duci portocale la spital, ci să-l ierți așa cum tu însuși ai vrea să fii iertat.

3

Ce este singurătatea? Nimic altceva decît starea de ne iubire. Ne simțim singuri nu atunci cînd sîntem singuri, ci atunci cînd nu sîntem iubiți. Sau nu iubim. Iubirea se varsă asupra celui iubit oriunde ar fi el. De aceea singurătatea nu este o condiție care ține de împreriări, ci de inima fiecăruia. O inimă iubitoare nu este niciodată singură. Dacă oamenii ar simți iubirea lui Dumnezeu și ar putea răspunde cu iubire, cuvîntul „singurătate” nu ar fi existat. Singurătatea este sinonimul filosofic al egoismului. Așa cum iubirea este sinonimul dăruirii

de sine. Nu lăsați niciodată singurătatea să vă copleșească inima. Însingurați-vă doar pentru a face foc în inimă, ca să puteți încălzi cu acest foc și pe alții.

4

Sensibilitatea e un dat natural, dar păcatele pot împietri chiar și cea mai fină inimă. Împietrirea face imposibilă iubirea. Este groapa neagră a singurătății în care cad cei mândri. A-ți plînge singur de milă, a te simți rănit de cuvintele aspre care ți se aruncă nu înseamnă deloc a fi sensibil, ci doar slăbit de propriul amor de sine. A vedea necazurile și nevoile altora mai mult decît pe ale tale – aceasta înseamnă sensibilitate. Dacă te-ai împietrit pînă într-atît încît nu te mai poți ruga, fă milostenie omenească: rugăciunea către Dumnezeu și mila către aproapele sînt singurele căi de a-ți înnobila sufletul. Primul și cel mai suprem act de miloste-

nie este să nu judecăm, să dăruim iertare. Nimic nu împietrește inima ca judecarea păcatelor străine. O inimă ușoară este inima care s-a eliberat de grija pentru faptele altora. În lume nu e nimic mai frumos decît un suflet sensibil care dăruiește iubire.

5

Un om care umblă pe asfalt miroase a asfalt. Un om care umblă prin frunze miroase a frunze. Un om care privește prin parbriz are privire de sticlă. Un om care se apleacă peste un izvor te privește ca o apă. De la copaci tragi în tine statornicie, de la cerul înstelat tragi nemărginire. Purtăm în noi locurile și lucrurile în mijlocul cărora trăim.

Cine se mai miră că nu mai avem nimic de dăruit, că privirea nu mai cîntă și vorbele nu mai alină? Faceți-vă timp pentru copaci, pentru apă, pentru stele. Liniștea nopții dă sens gălăgioasei zile.

Oamenii au făcut stații de alimentare pentru mașini, dar uită să se încarce ei înșiși cu energia vieții. Avem mașini puternice care poartă aiurea trupuri și suflete slabe. Știința a fortificat tehnica, dar nu a inventat un mod de a fortifica omul. Prefer un om puternic desculț pe malul unui râu decît un om slab într-o navă spațială.

A fi puternic înseamnă a avea totul acolo unde ești, chiar și atunci cînd nu ai nimic.

6

Vorbirea cu propriul suflet este o practică ascetică pe care o regăsim la Prorocul David în momentele de întristare și părăsire. „Pentru ce ești mîhnit, suflete al meu, și pentru ce mă tulburi?”¹, se adresează marele David propriu-lui său suflet, ca și cum ar vorbi cu un străin.

Interogarea sufletului făcută la persoana a treia este forma literară folosită și în *Canonul*

Mare, dar și în multe alte cîntări de pocăință. Această detașare de propriul Eu ne oferă luciditatea necesară pentru o analiză mai profundă a propriilor fapte și dorințe. Nu-i așa că pe un străin îl judecăm mai cu amănuntul? Atît judecățile, cît și întristările se văd mai nepătimaș atunci cînd luăm o poziție de detașare față de propriul nostru Eu, știind că tainele sufletului și vindecarea lui nu sînt întotdeauna în puterea minții noastre.

A vorbi cu propriul suflet în fața lui Dumnezeu este o formă de contemplație înrudită cu rugăciunea. Încercați această practică în momentele de întristare, întrebînd sufletul de ce a ales un om sau o faptă, iar răspunsurile pe care le veți avea vor pune pacea în inima voastră. Căci, nu-i așa, singuri și de bunăvoie facem alegerile de pe urma cărora suferim acum. Înțelepciunea nu este altceva decît a-ți da răspunsul potrivit la timpul potrivit!

¹Psalmi 41, 6.

Nevoia de a spune ceva lumii este o nevoie profund umană, cea mai profundă și omenească nevoie. Spre deosebire de oameni, animalele se ascund în locurile cele mai tănuite și fac totul pentru a nu fi găsite. Animalul descoperit este un animal mort, pe cînd noi simțim că trăim doar în măsura în care ne descoperim altora. Experimentul Facebook a demonstrat asta în chip desăvîrșit. Pe de altă parte, avem ocazia să vedem ce avem de spus lumii fiecare dintre noi. Cu cît ne descoperim mai des, cu cît sîntem mai expuși lumii și trăim cu gîndul la ea, cu atît ne golim mai mult. O poză cu pantofii noi? O poză cu noi? În fiecare zi aceiași. Tot mai pustii. Tot mai singuri. Tot mai neinteresanți. Cînd noi înșine nu mai găsim mulțumire în lăuntru nostru, ne facem o poză ca poate altcineva, oricine, va găsi că sîntem interesanți. Tristețea umanității a atins apogeul. Iar noi sîn-

tem martori. Oare Dumnezeu ne găsește încă interesanți?

8

După ce lumea s-a luptat să-l despartă pe om de Dumnezeu, acum se luptă să-l despartă de propriul suflet. Nimic nu are omul mai prețios decît sufletul său. Sufletul întreg, cu toate puterile lui, cu energia lui, cu setea lui de cunoaștere, cu setea de adevăr, cu setea de frumusețe, cu setea de iubire. Cînd sufletul omului se deschide, cerurile se prăbușesc în el, aceste ceruri trecătoare. Puterea sufletului este mai mare decît iadul, mai mare decît orice suferință, mai mare decît boala și moartea. Cuprindeți în sufletele voastre lumea și o preschimbați în lumină. Lumina adevărată care tămăduiește orice rană. Numai într-un astfel de suflet Se arată Dumnezeu. Numai un astfel de suflet este viu cu adevărat și prilejuiește fericirea neconținută.